

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An quando matrimonium initum est absque denunciationibus, sit peccatum mortale consummare antequam præmittantur? Et an coniux teneatur debitum reddere alteri coniugi petenti ante denunciations? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Idem est in sacramento Penitentiae potest enim ab-
solui, qui ante amentiam dedit signa contritionis,
neque enim necesse est simul sint in penitentia, ma-
teria, & forma eius Sacramenti. Atque id, quod di-
cimus, intelligitur facile, si queramus, an cum il-
lo in amentiam incidente, & praesente, licet expli-
casset antea consensum, contraheretur matrimo-
nium? Minimè. Ergo neque per procuratorem
contrahi poterit, si mandans in amentiam incidat.
Sic Basilien contra Sanchez.
Sed Sanchez sententiam tenet Henriquez lib. 11.
cap. 4. n. 4. & nouissimè doctus Bonacina de matrim.
quest. 2. punct. 5. num. 131.

RESOL. LXII.

An, si omittantur denunciations, matrimonium sit
validum?
Et notatur primo contrahentes ante denunciations si-
tas peccare mortaliter, & ita dicendum est de Pa-
rocho tali matrimonio assistente?
Secundo quod in tali casu videlicet, quando denuncia-
tiones ante nuptias facta non sunt, post nuptias ante
consummationem matrimonij faciendas esse ex Con-
cilio Trid. ut si forte impedimentum dirimens sub-
sit, ante copulam fornicariam detegatur, nisi Episcopo
consulto, videatur eas omnino intermitteri?
Tertio, quod non possunt sola auctoritate Paro-
chi praetermitti denunciations, si timetur malitiosè mat-
rimonium impediendum, licet postea efficiatur, ante-
quam dictum matrimonium consummetur, quia hoc
spectat ad Episcopum, cum facile possit adiri? Ex
part. 3. tr. 4. Ref. 2. q. 10. artic. 24. 1.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 3.
Ref. 2. 6.
§. Secundo
idem, & le-
ge etiam
Ref. & 55.
annot. seq.

§. 1. Negatiuè respondet Cephalus lib. 4. conf.
421. & Menochius lib. 1. conf. 79. num. 70.
sed omnino contrariam sententiam tenendam esse
puto, quam docent communiter Doctores (vt Sar-
mienta lib. 1. sel. cl. cap. 6. num. 7. Molinus de ritu nupt.
lib. 2. diff. 1. num. 45. Gutierrez. pract. 99. lib. 2. part. 4.
num. 15. Riccius in praxi tom. 1. resol. 224. num. 6.
Chamorro de Sacram. tract. 12. de matrim. dub. 17.
Campanili in diner. iur. can. rub. 1. cap. 13. num. 43.
Leo in Theol. for. Eccl. p. 2. cap. 6. num. 45. Villalobos
in sum. tom. 1. tract. 13. diff. 24. num. 2. vbi ita ait de-
clarasse sacram Cardinalium Congregationem his
verbis, Denunciations si omittantur, per hoc ma-
trimonium irritum non est, seruatis tamen cæteris
requisitis.
2. Notandum est tamèn contra Sotum in 4.
diff. 28. q. 1. art. 2. contrahentes ante denunciations
factas peccare mortaliter, & ita dicendum est de Pa-
rocho tali matrimonio assistente. Ita Villalobos vbi
suprà. Gutierrez de Sacram. Confirm. part. 1. cap. 51.
num. 29. Sanchez de matrim. to. 1. lib. 3. disp. 5. n. 6. & alij.
3. Notandum secundò cum Layman in Theolog.
moral. lib. 5. tract. 101. p. 2. cap. 4. num. 1. quòd in tali
casu, quando videlicet denunciations ante nuptias
factae non fuerunt, post nuptias ante consummatio-
nem matrimonij faciendas esse, ex Concil. Trident.
vt si fortasse impedimentum dirimens subsit, ante
copulam fornicariam detegatur, nisi Episcopo con-
sulto videatur eas omnino intermitteri.
4. Notandum tertio cum Coninch de Sacram.
disp. 27. dub. 5. num. 5. quòd non possunt sola aucto-
ritate Parochi praetermitti denunciations, si timetur
matrimonium malitiosè impediendum, licet postea
efficerentur, antequam dictum matrimonium con-
summetur, quia hoc spectat ad Episcopum cum facile
possit adiri, licet Viualdus in candel. par. 1. de matrim.

Sup. hoc le-
ge doctrinã
§ vltim. Ref.
seq. & alte-
rius & Ref.
& §. eius
not.

num. 243. cum quibusdam alijs doceat posse hoc effi-
cere Parochum. Sed tu tene primam sententiam;
nam vt notat Henriquez lib. 11. cap. 15. num. 5. ita de-
clarauit sacra Cardinalium Congregatio, vide San-
chez de matrim. lib. 3. disp. 7. num. 7.

RESOL. LXIII.

An quando matrimonium initum est absque denuncia-
tionibus, si peccatum mortale consummare ante-
quam praemittantur?
Et an coniux teneatur debitum reddere alteri coniugi
petenti ante denunciations?
Et notatur, quod si contingat casus in quo matrimo-
nium statim contrahi bono communi, vel speciali
contrahentium expediat maxime, neque sit recursus
ad Ordinarium, qui in praedictis denunciationsibus
dispenset, poterunt contrahere absque ulla culpa ma-
trimonium coram Parocho & testibus; Parochus-
que, & testes adesse poterunt? Ex part. 9. tr. 8. &
Misc. 3. Ref. 19.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sanchez de matrim.
lib. 3. disp. 11. num. 3. & alij penes ipsum.
Quia ex praeepto Concilij Trident. sess. 24. cap. 1.
non solum tenebantur hi contrahentes praemittere
denunciations contractui; sed, si tunc omisae sunt,
praemittere illius consummationi: ergo, sicut illas
non praemittere matrimonio absque iusta dispensa-
tione, esset peccatum lethale; etiam vbi contrahen-
tes adhiberent diligentiam, vt nosset, an laborarent
aliquo impedimento; ita erit mortale non praemi-
tere consummationi, eadem adhibita diligentia: cum
idem praeeptum violetur. Deinde, quia matrimo-
nium intrinsecè ordinatur ad copulam, & prohibetur
ante denunciations, vt euitetur copula, ne for-
san, si impedimentum subsit, admittatur fornicatio:
ergo à fortiori prohibetur ipsa consummatio, non
praemissis denunciationsibus. Tandem, quia Parochus
teneatur sub mortali curare, vt tales denunciations
fiant ante consummationem, quando à principio
factae non sunt: ergo & ipsi coniuges peccant mor-
taliter consummando, iis non praemissis.
2. Verum, his non obstantibus, Sotus, Ledesma,
Rodriguez, Veracruz, & alij, quos citat, & sequitur
Texeda in Theol. moral. tom. 1. lib. 4. tract. 1. n. 49. asse-
runt, contrahentes in tali casu non peccare mortali-
ter prima vice consummando matrimonium ritè ce-
lebratum, iuxta determinationem Concilij, si contra-
hentes sint certi inter eos nullum subesse impedimè-
tum. Probat ex verbis Concilij, quae talia sunt: *Et
si aliqua subsint impedimenta, facilius derogantur, nisi
Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt praedicta de-
nunciations dimittantur.* Ex quibus Concilij verbis
sic infero: ergo, cum certum est, moraliter loquendo,
nullum subesse impedimentum, non agunt contra-
hentes contra Decretum Concilij, matrimonio re-
ctè, & benè celebrato, prima vice consummando il-
lud, etiam si id faciant absque causa; Probat hoc
quia Concilium petit, quòd postquam matrimo-
nium est initum omisiss denunciationsibus, si id vi-
sum fuerit Ordinatio expediens ante consummatio-
nem, tenentur contrahentes matrimonium publica-
re, quando dubitari potest de impedimento; ergo, si
certum sit, nullum subesse impedimentum, non agunt
contrahentes contra Decretum Concilij, ante pu-
blicationem prima vice consummando: quia vtun-
tur iure suo, & nemo vtens iure suo peccat.
3. Obiicit Sanch. Peccant mortaliter contra-
hentes contra Decretum Concilij, matrimonium

contrahendo, omiffis abfque caufa denuntiationibus: ergo etiam peccant mortaliter contra Decretum Concilij, fi poft contractum matrimonium illud prima vice confummeat abfque caufa ante denuntiationes. Hoc est totum argumentum in forma huius moderni, quamvis illud fati dilaret, & confundat. Sed refpondeo, concesso antecedenti, negando confequentiam: quia in primo calu Concilium abfolute præcipit non effe abfque caufa denuntiationes omittendas, & ided fi abfque caufa contrahentes illas omittant; antequam matrimonium contrahant, peccant mortaliter contra Decretum Concilij; in fecundo tamen calu Concilium Tridentinum fati fe explicat, dum dicit: *Ut fi aliqua fubfint impedimenta, facilius dereguntur*. loquitur enim fub conditione, quod fuerit aliquod impedimentum, quod deregi debet. Et ided, fi certè confter, nullum fubeffe impedimentum, contrahentes prima vice confummando non peccant, ficut nec fecunda. Quare benè aduertit Caiet. tom. 1. *opufc. tract. 13. de vfu matrim. q. 2.* quod, quamvis ante Decretum Concilij Tridentini matrimonium confummare ante denuntiationes effet illicitum, & mortali culpa; poft Decretum tamè Concilij, fi matrimonium fuerit valide initum, illud confummare ante denuntiationes, nullum peccatum effet, dummodo addit duo: Primum, quod certum fit, nullum fubeffe impedimentum. Secundum, quod contrahentes vtantur matrimonio cum intentione illud publicandi. Hæc omnia Texeda *vbi fuprà*.

4. Sed extat dubium, an coniux teneatur debitum reddere alteri coniugi petenti ante denuntiationes? In qua difficultate affirmat Henriquez in *Summa, lib. 11. de matrim. cap. 16. num. 1.* & afferit duo: Primum, non teneri coniugem reddere debitum. Secundum, quod fi fuerit matrimonium femel confummatum, reddere tenetur: ficut vouens Religionem, peccaret prima vice reddens; at deinceps reddere tenetur: quia femel confummato matrimonio, habent coniuges plenam poteftatem, & vsum corporis. Idem tenent alij Neoterici docti: fed ducuntur hæc ratione: quia iam hi violantur Ecclefie præceptum nec poftunt refarcire ficut qui die ieiunij primomane fcienter comedit, deinceps non peccat, comestiones multiplicans. Sed meritò hanc fententiam impugnant Sanchez, *vbi fuprà, n. 5.* & Texeda *n. 52.* quia eadem præcepti vis virget in ordine ad denuntiationes omiffas in prima confummatione, que in fecunda: ergo, fi in fecunda tenetur coniux reddere debitum, tenetur etiam prima vice: vel fi non tenetur reddere prima vice, neque etiam in fecunda. Deinde, quia per matrimonium verè, & rectè contractum transfertur ius, quod habet quilibet coniux in corpus alterius: ergo matrimonio vtendo non peccat.

5. Ad exempla adducta refpondeo, non effe fimilia: non enim efft fimile de Religionis voto: quia, femel confummato matrimonio, ratione fortioris matrimonij confummati vinculi, redditur vouens impotens ad implendum votum; & ided reddere tenetur: at verò, quia adhuc poteft coniux implere præceptum Tridentini, abftinendo, donec fiant denuntiationes; nec tenetur contra præceptum illud reddere. Nihil etiam probat fecunda differentie ratio: quia ieiunium indiuiduum efft, nec commodam patitur diuifionem, cum eius fubftantia in vnica eomestione confiftat: quare, ea fracta, deinceps obferuari nequit: at præceptum non confummandi matrimonium efft diuifibile, vt præceptum abftinendi à carnibus: nam in qualibet copula militat eadem ratio Tridentini, vt probauimus: ficut ligatus caftitatis voto peccat qualibet vice petendo; non ta-

men peccaret qualibet vice comedo, fed fola prima, fi ieiunium vouiffet.

6. Notandum efft hic obiter, quod fi contingat, vt in calu, in quo matrimonium fatim contrahitur bono communi, vel fpéciali contrahentium expediat maxime, neque fit recurfus ad Ordinarium, qui in prædictis denuntiationibus difpenfet, poterunt contrahentes abfque vlla culpa matrimonium contrahere coram Parocho, & teftibus, Parochialique, & teftibus, adefse poterunt: quia leges ecclefiaftice non conferunt eo rigore obligare, vt benè docent Sotus in *4. dift. 28. quæft. 1. art. 2. concluf. 3. §. Ex huiusmodi. Ludouicus Lopez 1. parti. inftitut. c. 39. §. Ex prædictis. Coniugum difput. 27. de matrim. dub. 5. num. 12. Sanchez, alius relatis lib. 3. dift. 10. n. 27. Layman tract. 10. 2. parti. cap. 4. n. 10. Indicat Gutierrez cap. 57. de matrim. & docet Palaus tom. 3. dift. 2. pund. 13. §. 3. num. 11.*

RESOL. LXIV.

An prætermittere vnam de dictis denuntiationibus peccatum mortale, vbi plura de denuntiationibus? Et an Parochus, qui id fuo arbitrio faceret, grauius puniendus effet ab Epifcopo? Et notatur denuntiationes non poffe fieri extra Ecclefiam, etiam fi locus fit aptus, vt ad multorum notitiam perueniant? Et an vero in tribus diebus feftiuis continuis, vt in Pasche poffint fieri dictæ denuntiationes? Et an fit peccatum mortale, fi Parochus offereat illas proclamationes in tribus diebus feftiuis, vt in terpolate? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 2. 3. 4. 5. 6.

§. 1. Negatiuam fententiam docet Sanchez de *matrim. to. 1. lib. 3. dift. 5. num. 8.* fed aduersus illum infurgit Bafilus Pontius de *matrim. lib. 3. cap. 30. num. 3.* & Coninch de *Sacram. difp. 27. d. 6. num. 51.* quia omiffio vnus proclamationis non efft materia leuis, vt conftat ex fine, ad quem ordinationitur; quare Parochus, qui id fuo arbitrio faceret, grauius puniendus effet ab Epifcopo. Neque leuis erit ad excufandum à mortali culpa, quod conftat caufa denuntiationum in aliquo peculiari calu, vt dixi *fuprà* vniuersè de legibus, in præfumptis fundatis. Ita Pontius.

2. Sed his non obftantibus, Sanchez opinio nem ego probabilem exiftimo, quam tuetur poft illum barbosa de *poteft. Epifcop. part. 2. alleg. 22. num. 6.* Gutierrez de *matrim. c. 57. num. 1.* & Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 13. dift. 2. 4. num. 3.* vbi ita ait: [Hinc de Sanchez, que non ferat peccato mortali decet vnica denuntiation, donec mortaliter habendo non habuiffet perigo de impedimento, potque es leue materia, & partial del precepto.] Sic ille, & alij.

3. Nota etiam, quod Pontius putat denuntiationes non poffe fieri extra Ecclefiam, etiam fi locus fit aptus, vt ad multorum notitiam perueniant, fed Villalobos *vbi fuprà* num. 4. contrarium docet, & citat Sanchez, quibus adde Layman in *Theol. mor. lib. 4. tract. 10. part. 2. cap. 4. num. 10.*

4. Debent etiam fieri dictæ denuntiationes in tribus diebus feftiuis, fed Villalobos loco cit. affert ex Sanchez, [que aunque no fueffe en fefta, fi efft iuncto el pueblo de la manera que fueffe en las feftas, fe podrian hazer, porque malitia la mifma razon, y fe guarda el intento del Concilio.] Ita ille, fed contrarium docet Pontius *vbi fuprà* num. 7. Et an verò in tribus diebus feftiuis continuis, vt in Pasche, poffint fieri dictæ denuntiationes, negatiue refpondendum efft, & ideo Layman *vbi fuprà* ex Sanchez